

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРОДУКТІВ ПЕРЕРОБКИ ОЛІЙНОЇ СИРОВИНИ

В сучасних умовах під комплексною переробкою вхідної олійної сировини мається на увазі виймання усіх її корисних компонентів, а також використання супутніх продуктів відходів, що в значній мірі підвищує ефективність використання первинної сировини. Економічною перевагою комплексній переробки є те, що вона дозволяє розширяти товарний асортимент продукції, збільшувати об'єм реалізації, знижати витрати на виробництво та підвищувати конкурентну здібність продукції. Про це свідчать результати розробок наукових та практичних робітників олійно-жирової галузі, таких як: Н.Іхно [1]; Л.Гончарова [2]; В.Листопад [3]; В.Гіршман [5] та інші. Існує багато варіантів та технологічних схем використання насіння соняшника та продуктів його переробки. Так, вченими-технологами запропоновано використання безлускового ядра насіння не тільки для виробництва олії, а і для виробництва харчової муки, харчового шроту, які є джерелом рослинного білка [1]. Крім цього, у зарубіжній практиці та в Україні вже будуються цехи по виробництву біодизельного палива з додаванням рослинної олії (соняшникової та рисової) [5].

Проте численні технологічні та технічні наробітки вчених не мають достатнього методологічного економічного обґрунтування того чи іншого нового напрямку в галузі. Внаслідок цього необхідність розробки методичних положень та підходів до оцінки ефективності того чи іншого нового технологічного рішення з метою вибору найбільш вигідного варіанту стає актуальною. Відробіток методичних рекомендацій має допомогти підприємствам олійно-жирової галузі управляти затратами та

одержувати максимальний результат. Для того, щоб зробити конкретні економічні виводи, необхідно змодельовати математичну функцію, яка буде виражати взаємозв'язок об'єкту дослідження доходу (Y) та факторів (X_i), які впливають на нього. В даному випадку практичний інтерес має дослідження стохастичної залежності результативної змінної Y від однієї пояснюючої змінної X . В такому разі рівняння залежності Y від X буде мати вигляд парної регресії:

$$Y=f(X, a_0, a_1, \dots a_m) + U, \quad (1)$$

де $a_0, a_1, \dots a_m$ – невизначені коефіцієнти;

U – випадкова величина.

Таким чином, якщо ми визначимо по кожному з варіантів факторні ознаки X_1 та X_2 , то зможемо встановити величини результативних ознак Y_1 та Y_2 відповідно. Тоді стане можливо визначити ефект (ΔE), як різницю між кінцевими результатами по кожному варіанту:

$$\Delta E = Y_1 - Y_2. \quad (2)$$

Необхідно відзначити, що хоча дана робота не претендує на завершене дослідження, вона висвітлює можливість та необхідність моделювання процесів переробки вхідної олійної сировини та варіантів напрямків використання продуктів її переробки.

Список використаних джерел:

1. Ихно Н. О рентабельности глубокой переработки семян подсолнечника // Олійно-жировий комплекс. Науково-практичний журнал. – 2005. – №2(9).
2. Показники роботи за 2004 рік. Олійно-жирова галузь України. – Харків, 2005.
3. Гончарова Л. Получение растительных масел методом экструзии // Олійно-жировий комплекс. Науково-практичний журнал. – 2005. – №3(10).
4. Листопад В. Биодизель в Украине // Олійно-жировий комплекс. Науково-практичний журнал. – 2005. – №4(11).
5. Гирман В. и др. Пути увеличения выхода масла в маслодобывающем комплексе // Олійно-жировий комплекс. Науково-практичний журнал. – 2005. – №1(8).